

پنجشنبه 24 اسفند 1402
سال هشتاد شماره 23007

مرجع تصویب : آراء هیات‌های تخصصی دیوان عدالت اداری
شماره ویژه نامه : 1792

رای شماره 2651254 هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری با موضوع: بخشنامه شماره 32780/02 مورخ 1402/2/17 صادره از بانک مرکزی ابطال نشد

هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی

* شماره پرونده: ه ت/ 0200164

شماره دادنامه سیلور: 140231390002651254 تاریخ: 1402/10/12

* **شاکی:** آقای افشین حمید پور یزدی به وکالت از خانم صفا کریمی نیری

* **طرف شکایت:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

* **موضوع شکایت و خواسته:** ابطال بخشنامه شماره 32780/02 مورخ 1402/2/17 صادره از بانک مرکزی

* شاکی دادخواستی به طرفیت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به خواسته ابطال بخشنامه شماره 32780/02 مورخ 1402/2/17 صادره از بانک مرکزی به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقررہ مورد شکایت به قرار زیر می باشد:
بخشنامه شماره 32780/02 مورخ 1402/2/17 صادره از بانک مرکزی
جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران ونزوئلا ارسال می شود.

با سلام

احتراماً همان گونه که استحضار دارند به موجب مفاد بند (4) ماده (14) قانون پولی و بانکی کشور و نیز مفاد بند (4) ماده (20) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و همچنین مفاد بند (1) صورتجلسه یک هزار و دویست و چهارمین جلسه مورخ 1394/4/23 شورای پول و اعتبار تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی بر عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد در این راستا مراتب طی سنوات مختلف اقدام و به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردیده است. با عنایت به آخرین ضوابط ابلاغی در این خصوص و نیز تغییر سطح عمومی قیمت ها و همچنین بر مبنای پیشنهادهای واصله و بررسیهای به عمل آمده، انواع و حداکثر میزان کارمزد خدمات بانکی ریالی و الکترونیکی مورد بازنگری و به روزرسانی قرار گرفت و موضوع به شرح جداول پیوست شماره یک و دو در پنجمین جلسه مورخ 1402/2/5 هیئت عامل محترم بانک مرکزی مطرح و مصوب شد.

شایان ذکر است در راستای رعایت تکالیف قانونی مقرر بازنگری و تعدیل نرخ های کارمزد خدمات بانکی پس از سه سال از آخرین بخشنامه ابلاغی و با ملحوظ نظر قرار دادن شرایط کلان اقتصادی و مقتضیات موجود کشور انجام شده است به نحوی که نرخهای کارمزد خدمات بانکی مندرج در جداول پیوست این بخشنامه نسبت به بهای تمام شده ارایه خدمات مزبور پایین تر و در برخی ردیفهای کارمزدی نیز در مقایسه با ضوابط ابلاغی قبلی فاقد هرگونه تغییر می باشد همچنین با عنایت به موارد فوق تلاش گردید فرایند تعیین کارمزد جهت جبران و پوشش ارایه برخی دیگر از خدمات بانکی به صورت تدریجی انجام شود که جزئیات آن در زمان مقتضی توسط واحدهای ذی ربط به شبکه بانکی کشور ابلاغ خواهد شد.

با بذل عنایت به موارد معنونه خواهشمند است دستور فرمایند ضمن ابلاغ ضوابط جدید به تمامی واحدهای ذی ربط، اتخاذ تمهیدات لازم به منظور رعایت کامل موارد زیر در دستور کار آن بانک مؤسسه اعتباری غیربانکی قرارگیرد:

1- به منظور ایجاد فضای رقابتی بین بانکها و مؤسسات اعتباری و ارائه خدمات مطلوب تر به آحاد جامعه آن بانک مؤسسه اعتباری می تواند برای تمامی مشتریان خود حداکثر تا 30 درصد برای افراد تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور، مستمری بگیران و مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) حداکثر تا 100 درصد و برای شرکتهای دانش بنیان حداکثر تا 40 درصد مبالغ مندرج در جداول ابلاغی تخفیف دهد و نرخ های پایین تری را اعمال نماید

2- در رابطه با ردیف خدماتی که عامل زمان در محاسبه کارمزد آنها مؤثر می باشد آن بانک مؤسسه اعتباری موظف است در چهارچوب مفاد بخشنامه شماره م/ب/ 111 مورخ 1385/2/2 اقدام نماید لذا در

محاسبه تعداد روزها باید تعداد روزهای واقعی ماه حسب مورد 30، 29 یا 31 روز و تعداد روزهای واقعی سال (حسب مورد 365 یا در صورت وجود هر گونه ابهام و یا پیشنهاد آن بانک مؤسسه اعتباری مکلف است بدواً مراتب را حسب مورد به 366 روز ملاک محاسبات کارمزد قرار گیرد؛

3- شورای هماهنگی بانکها یا کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی منعکس و در صورت عدم رفع ابهام و تشخیص ضرورت ارائه آن به بانک مرکزی مراتب صرفاً توسط مراجع مذکور به این بانک انعکاس یابد؛

4- متولی و مسئولیت پاسخگویی به موضوعات ابهامات و درخواستهای واصله پیرامون کارمزد خدمات بانکی ریالی الکترونیکی و ارزی در بانک مرکزی به ترتیب ادارات مستقر در حوزههای نظارت فناوریهای نوین و ارزی می باشد. لذا خواهشمند است مراتب با رعایت مفاد بند (3) در مکاتبات با این بانک ملحوظ نظر قرار گیرد. این ضوابط از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء بوده و تاکید می گردد مطالبه و دریافت هر گونه وجه دیگری تحت عنوان کارمزد خدمات بانکی ریالی و الکترونیکی خارج از مفاد بخشنامه های ابلاغی بانک مرکزی مجاز نمی باشد.

*دلایل شاکی برای ابطال مقرر مقرر شکایت:

شاکی در شکایت مطروحه و لایحه رفع نقص 91315 مورخ 1402/4/28 عنوان داشته: اینجانب به وکالت از شاکی فوق به استحضار می رساند، موکله بنده صاحب یک آرایشگاه زنانه در یک واحد تجاری استیجاری در شهرستان یزد است که مشغول به کار می باشد و مثل سایر کسبه در وضعیت اقتصادی کنونی کشور برای امرار معاش در شرایط سختی به سر می برد. متأسفانه بانک مرکزی محترم جمهوری اسلامی ایران در فرایندی اقدام به تصویب مصوبه و صدور بخشنامه جهت دریافت کارمزد تراکنشهای خرید کارتی از دستگاههای کارتخوان اصناف کرده است که این بخش نامه با اصول 22 و 40 و 43 و 51 قانون اساسی کشور در تضاد می باشد چراکه مطابق با اصل 22 مال و شغل اشخاص از تعرض مصون است و مطابق با اصل 40 قانون مذکور این اقدام باعث ورود خسارت به موکله و اصناف می شود. این اقدام بانک مرکزی هم خلاف شرع مقدس و هم قانون بانکداری اسلامی می باشد و به کلیه کسبه زحمتکش این مرز و بوم ضرر و آسیب جبران ناپذیری وارد می کند. ضمناً این تصمیم و اقدام صورت گرفته موجب تضییع حقوق اشخاص در کوتاه مدت و هم در بلند مدت می شود و با شرع و قانون مغایر بوده و به گونه ای تجاوز و سو استفاده از اختیارات طرف شکایت می باشد

*خلاصه مدافعات طرف شکایت:

طرف شکایت ضمن لایحه دفاعیه 53076 مورخ 1402/7/4 عنوان داشته: عطف به پرونده شماره 140231920000554219) کلاسه (0203025) موضوع شکایت خانم صفا کریمی تیری به طرفیت این بانک مبنی بر ابطال ردیف 28 جدول پیوست دو بخشنامه شماره 2/32780 مورخ 1402/2/17 مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری این بانک پیوست مراتب ذیل را به استحضار می رساند. طبق بند 4 ماده 14 قانون پولی و بانکی کشور و بند 4 ماده 20 قانون عملیات بانکی بدون ربا، بانک مرکزی با موافقت شورای پول و اعتبار اختیار تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی را دارد شورای مذکور طی بند 1 از یک هزار و دویست و چهارمین جلسه مورخ 94/4/23 پیوست (2) ضمن تفویض اختیار مذکور به این بانک مقرر نمود تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی مشروط بر اینکه بیش از هزینه کار انجام شده نباشد و بازنگری سالیانه آن باید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام گیرد با عنایت به گذشت سه سال از آخرین بخشنامه ابلاغی در این خصوص با ملحوظ نظر قرار دادن شرایط کلان اقتصادی و مقتضیات موجود کشور و نیز تغییر سطح عمومی قیمتها و همچنین بر مبنای پیشنهادهای واصله و بررسیهای به عمل آمده انواع و حداکثر میزان کارمزد خدمات بانکی ریالی و الکترونیکی مورد بازنگری و به روزرسانی قرار گرفت و موضوع در پنجمین جلسه مورخ 1402/2/5 هیئت عامل بانک مطرح و تصویب شد. به نحوی که نرخهای کارمزد خدمات بانکی نسبت به بهای تمام شده ارایه خدمات مزبور پائین تر و در برخی ردیفهای کارمزدی نیز در مقایسه با ضوابط ابلاغی قبلی فاقد هرگونه تغییر می باشد.

ماده 14- بانک مرکزی ایران در حسن اجرای نظام پولی کشور میتواند به شرح زیر در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت کند.

تعیین میزان حداقل و حداکثر بهره و کارمزد دریافتی و پرداختی بانکها.

تبصره - استفاده از اختیارات موضوع این ماده باید قبلاً به تصویب شورای پول و اعتبار برسند. تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی مشروط بر این که بیش از هزینه کار انجام شده نباشد و حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری که توسط بانکها دریافت می شود.

*چنانچه ادعای مغایرت مقرر مقرر با موازین شرعی مطرح شده است، نظریه شورای نگهبان نوشته شود:

ادعای مغایرت با شرع نشده است.

پرونده کلاسه هـ ت/ 0200164 هیأت تخصصی مالیاتی بانکی در جلسه مورخ 1402/9/12 با حضور اعضا مورد بررسی واقع و با لحاظ موضوع پرونده که تقاضای ابطال بخشنامه شماره 32780/02 مورخ 1402/2/17 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد، با عقیده حاضرین به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می نماید:

رای هیات تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری

نظر به اینکه بانک مرکزی حسب مفاد قانون پولی و بانکی کشور علی الخصوص مفاد ماده (14) بند (4) و نیز حسب مفاد ماده 20 قانون عملیات بانکی بدون ربا، وظیفه و اختیار قانونی در خصوص تعیین حداقل و حداکثر نرخ کارمزد خدمات بانکی را دارد و علی الاصول تعیین مصادیق خدمات بانکی نیز از وظایف بانک یاد شده و شورای پول و اعتبار می باشد و از طرفی وظیفه سیاست گذاری و تصمیم سازی در حوزه عملیات پولی و بانکی کشور از وظایف خاص بانک مرکزی می باشد و در مصوبه مورد شکایت، در راستای این اختیارات، عملیات انجام شده در بستر دستگاههای کارتهای (POS) توسط بانک مرکزی به شرح یکهزار و دویست و چهارمین جلسه مورخ 1394/4/23، به عنوان عملیات بانکی تعیین و بر اساس مفاد قوانین یاد شده نرخ حداقل و حداکثر کارمزد متعلق به آنها که علی القاعده توسط پذیرنده ها و عامل ها باید پرداخت شود و با تعدیل نسبت به بخشی از خدمات و اقشار آسیب پذیر، تعیین گردید که این مصوبه مغایرتی با قوانین و مقررات نداشته به استناد بند ب ماده 84 از قانون دیوان عدالت اداری مصوب 1402 رأی به رد شکایت صادر می نماید. رأی یاد شده ظرف بیست روز پس از صدور قابل اعتراض از ناحیه ریاست محترم دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری می باشد.

رئیس هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری - محمدعلی برومندزاده